

Stratégia trvalo udržateľného rozvoja v európskych horských regiónoch

V duchu výzvy Konferencie OSN o životnom prostredí a rozvoji z r. 1992 o nevyhnutnosti prechodu ľudstva na cestu trvalej udržateľnosti, konala sa v dňoch 17.- 21. októbra 1994 na pôde Fakulty ekológie Technickej univerzity vo Zvolene medzinárodná konferencia „**Trvalo udržateľný rozvoj a krajinnoekologické plánovanie v európskych horských regiónoch**”.

Organizačným garantom celého podujatia bola doc. RNDr. Dagmar Sláviková, CSc., z Katedry krajiny ekológie Fakulty ekológie vo Zvolení. Spoluorganizátormi konferencie boli: Geografický ústav SAV Bratislava, Inštitút pre miestne, regionálne a krajinne plánovanie ETH Zürich a Rakúsky ústav pre východnú a juhovýchodnú Európu.

Cieľom tohto podujatia bolo stretutie popredných ekológov zo Slovenska, Českej republiky, Nemecka, Švédska a Rakúska, aby si vymenili skúsenosti z oblasti metodológie krajinnoekologického plánovania v horských a podhorských regiónoch, jej uplatňovania v praxi v súlade s rozvojom vidieckej turistiky, ale predovšetkým vo výmene podnetných návrhov, v zosúladení často konfrontačných záujmov medzi ekológmi a miestnymi samosprávami, ktorých sa rozvoj turistiky bezprostredne dotýka.

Úvodné referáty mali charakter polemiky medzi filozofiou a stratégiou trvalo udržateľného rozvoja s metodickými nástrojmi krajinnoekologického plánovania, s prihliadnutím na špecifikum prírodných a socioekonomických podmienok horských a podhorských regiónov.

Atmosféru vedeckého podujatia navodil jeden z hlavných referátov, ktorý predniesol prof. dr. Willy A. Schmid.

Zdôraznil v ňom nevyhnutnosť zosúladiť územné a ekologické plánovanie, a tak predchádzať, resp. minimalizovať záťaž životného prostredia, čo je podstatou ekologického plánovania, kam patrí aj *test únosnosti životného prostredia (UVP)*. Cieľom strategického ekologického plánovania je vytvoriť ekologicky únosný vzor využitia priestoru. Aby sa mohla dosiahnuť požadovaná štruktúra využitia priestoru, treba koordinovať antropogénne aktivity v krajine.

Prof. Ing. R. Mídiak, CSc., vo svojom príspevku nadviazal na úvodný referát s odôvodnením, že až 89 % horských oblastí je ohrozených silnou až veľmi silnou eróziou, prípadne svaňovými pohybmi, čo v nemalej miere podmieňuje nevhodné formy hospodárenia. Preto treba čo najskôr skordinovať všetky funkcie v horských oblastiach tým, že sa zosúladiť ekonomické, sociálne a ekologické aspekty trvalo udržateľného života.

Úvodný blok uzavrel príspevok dr. J. Jacsmana, v ktorom sa podrobnejšie venoval princípom trvalo udržateľného rozvoja. Stručne by sa mohli zhrnúť:

- **všetci, ktorých sa krajinne plánovanie týka, zaviazajú sa k trvalo udržateľnému využívaniu prírodných zdrojov,**
- **treba sa snažiť o priestorovú a časovú diverzitu využívania priestoru,**
- **pri plánovaní a schvalovaní činností, ktoré ovplyvňujú priestor, treba uskutočniť opatrenia na zabezpečenie prírodných zdrojov pre život.**

Dodržiavaním týchto zásad by sa zároveň zabezpečilo, že ani turistické využívanie horských oblastí neohrozí

funkčnosť ich ekosystémov.

Ďalšie referáty boli rozdelené do tematických blokov:

- Problémy horských regiónov v Európe.
- Prístup k ohrozeným ekosystémom horských oblastí a udržateľný rozvoj horských regiónov.
- Krajinnoekologické plánovanie - teória a prax využiteľná v horských regiónoch.
- Integrovaný rozvoj horských oblastí na príklade povodí, regiónov a pod.

Program konferencie ukončila exkurzia do chránenej krajiny oblasti - Biosférickej rezervácie Poľana. Táto BR je príkladom ako prakticky naplniť poslanie integrovanej ochrany, ktorá zahŕňa ochranu ekologickej a genetickej diverzity, výskum, enviromentálny monitoring, vzdelávanie a výchovu spolu s racionálnym využívaním územia v zmysle definície UNESCO.

Zdenka Krnáčová

“Pre mnohých je ochrana niečoho takého širokého ako táto planéta ešte stále čímsi abstraktným. Ja však vidím, že ešte za tohto nášho života príde deň, keď úcta k prírodným systémom - oceánom, dažďovým pralesom, pôde, pastvinám i ostatným žijúcim veciam - bude taká silná, že ju neprekoná nijaká úzka ideológia založená na politike alebo ekonomii.”

Jerry Brown
bývalý guvernér štátu
Kalifornia